

Høringsvar: udkast til ændring af bekendtgørelse om beskyttede naturtyper nr. 1067 af 21. august 2018 (J.nr. 2022-4988)

Danmarks Naturfredningsforening er som udgangspunkt enig i at lavbundsindsatsen bør fremmes af hensyn til de mange fordele en sådan indsats kan medføre for vandmiljø gennem at reducere tilledning af næringsstoffer fra landbrugsproduktionen, imødegå klimaændringer gennem fangst og lagring af CO₂ og bidrage til forbedringer af biodiversitet gennem ekstensivering og genopretning af vandløb og ådale. Der er imidlertid et stort behov for at sikre at regler og støtteordninger reelt bidrager til at sikre synergi mellem de nævnte faktorer og her må det vurderes at der er meget lang vej igen. Ordningerne fokuserer ensidigt på enten næringsstofftilbageholdelse eller CO₂ fangst og biodiversiteten integreres ikke med den nødvendige seriøsitet for at det skal give positive resultater.

Alle naturområder påvirkes negativt og irreversibelt af ammoniakpåvirkning, det er der forskningsmæssigt belæg for. Det er derfor meget væsentligt at fortsætte med at reducere påvirkningen med ammoniak både på eksisterende og potentielle naturarealer.

Baggrunden for bekendtgørelsesændringen er et ønske om at fjerne en barriere for lavbundsindsatsen. Bekendtgørelsen betyder, at arealer, der indgår i lavbundsprojekter, som ikke har natur som hovedformål, ikke vil blive omfattet af skærpede krav til ammoniakudledning, hvis der måtte opstå ny natur, der opfylder kriterierne for at være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, samt kategorierne i husdyrgodkendelsesloven. DN er enig i den overordnede hensigt med at fjerne barrierer for lavbundsindsatsen, men finder det uklart om bekendtgørelsesændringen reelt får en betydning i virkeligheden. Er der foretaget vurdering af, hvor mange arealer regelændringen konkret vurderes at komme til at omfatte?

Undtagelsen må forstås således, at områder der udvikler sig til at være § 3 beskyttet natur som følge af lavbundsprojektet fortsat er beskyttet imod tilstandsændringer, men altså fritaget for reglerne om ammoniakregulering. En sådan præcisering kunne mere logisk præciseres i husdyrgodkendelsesreglerne, da reglerne i naturtypebekendtgørelsen har til formål at muliggøre naturforbedrende indsatser i henhold til naturbeskyttelseslovens formål mv.

Det kan undre at også naturtyper, som ikke er omfattet af regelkrav til ammoniakpåvirkning også medtages i undtagelsen som fx søer, strandenge og ferske enge. Det forekommer desuden ikke sandsynligt, at der udvikles heder og overdrev som følge af lavbundsprojekter.

Kommunerne og mange rådgivere peger på at det ofte er enkelte lodsejere, som blokerer for etableringen af større sammenhængende vådområdeprojekter. Dette problem kalder i højere grad på håndtering.

De mange undtagelser der løbende indføres i naturtypebekendtgørelsen – og som reelt vedrører landbrugslovgivningen - bidrager til at komplicere naturbeskyttelsesreglerne unødigt for både lodsejere og kommuner med øget risiko for fejl i både drift og administration. Over tid vil disse

undtagelser kunne komme til samlet at omfatte betragtelige arealer, som der ikke er offentligt tilgængeligt kortmateriale over. Derfor skal der opfordres til at kommunernes registreringer af disse arealer omfattet af undtagelser samles og offentliggøres i et kort på Miljøportalens Arealinformation.

DN ønsker at påpege, at da naturtypebekendtgørelsen er under revision, er der stort behov for at revidere bekendtgørelsens § 1, som undtager heder, strandenge, strandsumpe, ferske enge og overdrev, der den 1. juli 1992 var beliggende i byzone eller sommerhusområde fra den generelle beskyttelse og begrænser denne til kun at gælde tilstandsændringer til landbrugsformål.

DN mener, at det er tid til at ophæve denne overgangsordning. Myndigheder og jordejere har haft over 30 år til at realisere lokalplaner fra før 1992, og naturen i disse planområder bør nu fuldt ud omfattes af § 3-beskyttelsen. Det vil både være rimeligt, sikre vores beskyttede natur bedre og skabe mindre forvirring omkring reglerne. Denne ændring blev allerede foreslået af Natur- og Landbrugskommissionen i 2013 og fik tilsagn af daværende miljøminister Kirsten Brosbøl - ændringen blev blot ikke realiseret.

DN ønsker at miljøministeren vil revidere naturtypebekendtgørelsen, så den forældede overgangsordning ikke længere tilsidesætter naturbeskyttelsen i by- og sommerhusområder. Reglen er i modstrid med nutidige ønsker fra politikere og borgere om at sikre natur i og omkring byerne til glæde for indbyggerne og biodiversiteten i by- og byudviklings- samt sommerhusområder.

Senest har en fejltolkning af naturtypebekendtgørelsens § 1, medført omfattende sommerhusbyggeri i klithede på Holmsland Klit¹. Bestemmelsen skulle sikre, at områder der allerede lå i byzone eller i sommerhusområder, da reglerne om beskyttede naturtyper (§ 3) blev indført, ikke var til hinder for allerede planlagt byggeri. På den måde kunne eksisterende lokalplaner fortsat realiseres. Bestemmelsen giver desværre anledning til tvivl og fejlfortolkning i kommunerne, og Holmsland Klit er et eksempel på, hvor store konsekvenser det kan medføre for naturen.

Med venlig hilsen

Tine N. Skaftø, Naturpolitisk rådgiver
Danmarks Naturfredningsforening

---

¹ Miljø- og Fødeklarenævnet har i en række afgørelser slået fast, at sommerhusområderne på Holmsland Klit ikke er omfattet af undtagelsen i naturtypebekendtgørelsen. Eksempel på afgørelse, sag 21/05131:

<https://mfkn.naevneneshus.dk/afgoerelse/df2a50df-85b2-4b6c-837e-0020759144df?highlight=21%2F05131>

Miljøministeriet
Vester Voldgade 123
1552 København V

Sendt til: mim@mim.dk
Kopi til: mipet@mim.dk og krris@mim.dk

KL's høringssvar til høring over udkast til ændring af bekendtgørelse om beskyttede naturtyper (jeres j. nr. 2022-4988)

KL takker for muligheden for at kommentere på høring af udkast til ændring af bekendtgørelse om beskyttede naturtyper (naturtypebekendtgørelsen). Formålet med bekendtgørelsen er at fremme indsatsen for udtagning af lavbundsjord, jf. regeringsgrundlaget "*Ansvar for Danmark*" fra december 2022 og *Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug* af 4. oktober 2021.

Det har ikke været muligt for KL at foretage en politisk behandling af høringssvaret inden for høringsfristen. Derfor tages der forbehold for den efterfølgende politiske behandling af høringssvaret.

Ændringen af naturtypebekendtgørelsen suppleres af en konsekvensændring i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, som KL har afgivet særskilt høringssvar til i november 2022.

Generelle bemærkninger

KL hilser velkommen, at bekendtgørelsen fjerner en barriere for indsatsen med udtagning af lavbundsjord. Med *Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug* er det ambitionen at udtage 100.000 hektar lavbundsorden inkl. randarealer i højt tempo med henblik på at reducere udledningen af klimagasser.

Ved realisering af lavbundsprojekter har kommunerne hidtil oplevet, at lodsejere, som har en husdyrproduktion, kan være tilbageholdende med at indgå i projekterne. Det skyldes bekymring for, at der udvikler sig ammoniakfølsom natur på de udtagne arealer, som kan spænde ben for fremtidige udvidelser af lodsejernes husdyrproduktion. I værste fald kan det også medføre, at produktionen skal lukkes ned / ikke længere kan foregå på den eksisterende lokalitet.

Udkastet til bekendtgørelse lægger op til, at arealer, der indgår i lavbundsprojekter ikke vil blive omfattet af skærpede krav til ammoniakudledning, hvis der måtte opstå ny natur, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 på arealerne. Ændringen i bekendtgørelsen kan derfor være med til at understøtte en hurtig og effektiv udtagningsindsats, da det øger lodsejernes incitament til at indgå i lavbundsprojekterne. KL mener dog, at bekendtgørelsen også bør omfatte vådområdeprojekter, hvilket uddybes under specifikke bemærkninger nedenfor.

Dato: 1. marts 2023

Sags ID: SAG-2023-00954
Dok. ID: 3307285

E-mail: GUNI@kl.dk
Direkte: 3370 3538

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 3

Specifikke bemærkninger

I udkastet til bekendtgørelse fremgår følgende: ”Stk. 2. *Undtagelsen i stk. 1 gælder for projekter, der opfylder følgende krav: 1) Projektet skal omfatte udtagning af kulstofrige lavbundsjorder med mindst 6 pct. organisk kulstofindhold. 2) Projektet skal etableres efter aftale med en offentlig myndighed eller offentlig forvaltningsenhed. 3) Projektet skal være aftalt fra 1. januar 2014 eller derefter. 4) Projektet skal være tinglyst på arealet.*”

I august 2022 sendte KL, Landbrug & Fødevarer og Danmarks Naturfredningsforening en fælles udtalelse vedr. arbejdet i ammoniakudvalget til daværende miljøminister, Lea Wermelin og aftalekredsen bag landbrugsaftalen. I udtalelsen fremhæver parterne, at der er behov for en løsning, hvor man håndterer udfordringen med ammoniakreguleringen samlet i forhold til alle udtagningsindsatserne, herunder også vådområdeprojekter.

KL opfordrer til, at § 3a, stk. 2, 1) ændres således, at bestemmelsen også omfatter udtagning i forbindelse med realisering af vådområder til kvælstof- og fosforjernelse.

KL anerkender, at det fremgår af Vejledning om miljøregulering af husdyrhold (husdyrvejledningen), at arealer, der indgår i et vådområdeprojekt, ikke er eller kan udvikle sig til at være ammoniakfølsomme naturområder. Vi finder det dog beklageligt, at det kun fremgår af en vejledning. Det vil være hensigtsmæssigt at medtage den overfor foreslåede ændring af § 3a, stk. 2, 1), således at vådområdeprojekter sidestilles med lavbundprojekter med arealer med et kulstofindhold over 6 pct. Dette vil skabe et mere entydigt og enkelt administrativt grundlag og gøre undtagelsen for vådområder mere juridisk holdbar.

Tidslighed

”§ 3a. *For søer, moser og lignende, heder, strandenge og strandsumpe samt ferske enge og biologiske overdrev, der er dannet på et areal, efter at der på arealet er etableret et projekt, som er omfattet af stk. 2, jf. dog stk. 4, gælder naturbeskyttelseslovens § 3 ikke for tilstandsændringer som følge af ammoniakdeposition fra husdyrbrug.*”

KL forstår udkastet til bekendtgørelse således, at et projekt defineres som etableret, når projektet er tinglyst på arealet. Mange udtagningsprojekter tager forholdsvis lang tid – flere år - og tinglysning sker til allersidst i et projekt. KL opfordrer til opmærksomhed på, hvordan lodsejernes incitament påvirkes, hvis der opstår natur på arealet i projektperioden. Worst case-scenariet er, at stat, projektejer (bl.a. kommunerne) og lodsejere har investeret meget tid og mange ressourcer i en projektfase og, at projektet så må opgives, fordi der er opstået ny natur, inden projektet er tinglyst.

Naturhensyn

I de tilfælde, hvor der er § 3-beskyttet natur på arealet forud for etablering af et udtagningsprojekt, skal der i dag altid laves en vurdering af, om en merdeposition eller en totaldeposition af ammoniak kan medføre en

Dato: 1. marts 2023

Sags ID: SAG-2023-00954
Dok. ID: 3307285

E-mail: GUNI@kl.dk
Direkte: 3370 3538

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 3

tilstandsændring af den § 3-beskyttede natur. Ligeledes kan der inden for Natura 2000-områder være § 3-beskyttede naturtyper, som ikke er habitatnaturtyper, hvortil der skal udføres samme vurdering.

Der vil være udtagningsprojekter, hvor der er behov for dispensation til, at § 3-beskyttet natur oversvømmes eller overrisles med næringsholdigt vand og, hvor det samlet set vil blive vurderet, at der for et givent projekt kan dispenseres til forringelse eller tab af i forvejen § 3-beskyttet natur. I en sådan vurdering vil der skulle være en balance mellem forringelse eller tab af § 3-beskyttet natur og natur, der opstår som følge af etablering af et udtagningsprojekt. Med den nuværende formulering i udkastet til bekendtgørelse vil udvikling af ny § 3-natur inden for et projektområde efter etablering af projektet ikke nyde samme beskyttelse, som de forringede eller tabte § 3-beskyttede naturtyper. Det vil potentielt betyde, at der ikke kan dispenseres til en forringelse eller tab af i forvejen beskyttet § 3-natur, når den nye § 3-beskyttede natur ikke får samme beskyttelse.

Økonomiske konsekvenser

Viden om hvorvidt natur er opstået før eller efter etablering af et udtagningsprojekt kræver feltregistreringer af den aktuelle naturtilstand forud for gennemførelse af et udtagningsprojekt. Der kan være øgede udgifter forbundet med disse feltregistreringer med henblik på administration af den foreslåede § 3a i naturtypebekendtgørelsen. KL beder derfor om at få bekendtgørelsen i økonomisk høring.

Med venlig hilsen

Gunilla D. Ørbech
Konsulent

Dato: 1. marts 2023

Sags ID: SAG-2023-00954
Dok. ID: 3307285

E-mail: GUNI@kl.dk
Direkte: 3370 3538

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 3

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om beskyttede naturtyper - i bekendtgørelse nr. 1067 af 21. august 2018 om beskyttede naturtyper indsættes § 3a.

I forhold til baggrund og formål for ændringen fremgår bl.a. følgende af høringsbrev, dateret 1. februar 2023: *"Bekendtgørelsen følger op på regeringsgrundlaget "Ansvar for Danmark" fra december 2022 og aftalen om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021 mellem Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance og Kristendemokraterne. Bekendtgørelsen fjerner en barriere for lavbundsindsatsen. Bekendtgørelsen betyder, at arealer, der indgår i lavbundsprojekter, ikke vil blive omfattet af skærpede krav til ammoniakudledning, hvis der måtte opstå ny natur som fx en mose på arealerne. Det omfatter ny natur, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det vurderes, at bekendtgørelsen har positive miljømæssige konsekvenser, jf. vedlagte miljøscreening. Bekendtgørelsen suppleres af en konsekvensændring i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, der har været i særskilt høring. Begge bekendtgørelser skal træde i kraft snarest muligt i 2023."*

Generelt bemærkning til ændring af bekendtgørelse

Morsø Kommune bifalder ændringen, idet det bidrager til at fjerne en væsentlig barriere, som vi ofte møder i kontakten med de lodsejere, der frivilligt kan deltage i et vådområdeprojekt. De lodsejere, der har en husdyrproduktion, er ofte bekymrede for, at deres frivillige deltagelse i et vådområde- eller lavbundsprojekt vil give negative effekter ved evt. senere ønske om produktionsudvidelse, eller i forbindelse med nye miljøgodkendelse, såfremt ny ammoniakfølsom natur opstår.

Hidtidige muligheder for at berolige disse lodsejere med, at eks. kvælstofvådområde (kvælstofrenseanlæg) ikke forventes at give betingelser for at ammoniakfølsomnatur kan opstå, kombineret med en bemærkning i husdyrvejledningen, har ikke været tilstrækkeligt. Morsø Kommune opfordrer derfor til fjernelsen af barrieren gøres generelt, og ændringen derfor ikke alene omfatter lavbundsindsatsen, men også næringsstofindsatsen (f.eks. kvælstof- og fosforvådområder).

Specifikke bemærkninger til bekendtgørelsen:

"§3 a. Stk. 2. Undtagelsen i stk. 1 gælder for projekter, der opfylder følgende krav:

- 1) Projektet skal omfatte udtagning af kulstofrige lavbundsjord med mindst 6 pct. organisk kulstofindhold.*
- 2) Projektet skal etableres efter aftale med en offentlig myndighed eller offentlig forvaltningsenhed.*
- 3) Projektet skal være aftalt fra 1. januar 2014 eller derefter.*
- 4) Projektet skal være tinglyst på arealet".*

Ad §3, stk. 2, 1)

Morsø Kommune vurderer, at denne formulering gør administration af bekendtgørelsen unødigt kompliceret, idet diverse krav, herunder kulstofindhold, fastsættes af tilsagn indenfor aktuel ordning.

Hertil mener Morsø Kommune at ordlyden i stk.1 kun omfatter lavbunds- og klimalavbundsprojekterne og ikke kvælstof- og fosforvådområder. Selv om kvælstof og fosforvådområder i stor grad er beliggende på lavbundsarealer, er disse ikke altid omfattet af tørvekortsudpegninger, hvilket ej heller er et krav i disse ordninger. Sådanne projekter vil med ordlyden i stk. 1 ikke være omfattet af undtagelsesbestemmelserne i udkastet og derfor fortsat

være underlagt de utilstrækkelige muligheder for at berolige lodsejere som beskrevet ovenfor. Udkastet til bekendtgørelsen fjerner derfor ikke den tilsigtede barriere.

Morsø Kommune opfordrer til, at ordlyden i bekendtgørelsen gøres generel, så samtlige projekter, hvor formålet er at begrænse tab af næringsstoffer til vandmiljøet og/eller CO2 udledning inkluderes.

Morsø Kommune forslår at §3 a., stk2. 1) slettes fra bekendtgørelsen, og erstattes af nedenstående pkt. 1 og 2.

Ad §3, stk. 2, 2) – 4)

Morsø Kommune foreslår, at punkterne 2-4 formuleres sådan, at det gælder alle våd- og lavbundsområder som efter aftale med en offentlig myndighed eller offentlig forvaltningsenhed om udtagning af arealer og hvor formålet er at begrænse tab af næringsstoffer til vandmiljøet og/eller CO2 udledning.

Såfremt det bliver formuleret, at undtagelsen kræver at projektet er afsluttet, kunne krav om tinglysning udelades, fordi det følger af den konkret ordning / tilsagn. For så vidt muligt at gøre det enkelt, og undgå "dobbeltadministration".

Morsø Kommune forslår at §3 a. stk 2. 2) – 4) slettes og erstattes af nedenstående pkt. 1 og 2.

Morsø Kommune forslag til ny ordlyd

§3 a. stk. 2, 1) Projektet skal være etableret efter aftale med en offentlig myndighed eller offentlig forvaltningsenhed om udtagning af arealer og hvor formålet er at begrænse tab af næringsstoffer til vandmiljøet og/eller CO2 udledning.

§3 a. stk. 2, 2) Projektet skal være afsluttet.

Skulle høringssvaret give anledning til spørgsmål – behov for uddybning – er I meget velkomne til at kontakte

Jacob Bruun - Jacob.Bruun@morsoe.dk eller på telefon 99 70 72 39.

Til: Mie Bjørnshauge (mipet@mim.dk), Krista Risgaard (krris@mim.dk)
Fra: Per Egge Rasmussen (pra@vesthimmerland.dk)
Titel: Høringssvar j. nr. 2022-4988.
Sendt: 22-02-2023 15:15

Hej

Vesthimmerlands Kommune ser frem til lovændringen. Lodsejere, der har en husdyrproduktion, er ofte bekymrede for, om deres frivillige deltagelse i et vådområdeprojekt kan give negative effekter ved evt. senere ønske om produktionsudvidelse, såfremt ny ammoniakfølsom natur er opstået.

Der kan forhåbentlig indarbejdes nogle forbedringer:

- at punkterne 2-4 formuleres sådan, at det gælder alle våd- og lavbundsområder efter aftale med en offentlig myndighed eller - forvaltningsenhed om udtagning af arealer, hvor formålet er at begrænse tab af næringsstoffer til vandmiljøet og/eller CO2 udledning.
- Undtagelse af rigkær på udpegningsgrundlaget i Natura 2000 områder

VHK har 28. oktober indsendt høringssvar og bemærkninger til Husdyrbruglovens regler, herunder:

Notatet "Opdatering af empirisk baserede tålegrænser" (DCE/Aarhus Universitet, 6. september 2018) fastlægger tålegrænsen for rigkær til 15-30 kg N/ha/år, hvor 15 kg gælder de mest næringsfattige rigkærstyper med mange mosser, mens 30 kg gælder for ikke-kvælstofbegrænsede rigkær med græsser og halvgræsser.

Rigkær opstår typisk, hvor der vælder grundvand frem på overfladen. Det er meget vigtigt, at der ikke ledes næringsrigt drænvand til rigkær, og der må ikke ske oversvømmelse med å-vand i sommerhalvåret. Derimod er rigkær, jævnfør ovennævnte tålegrænser, ikke særlig følsomme overfor atmosfærisk kvælstof. Derfor kan det siges at være en grundlæggende fejl, at rigkær betragtes som kvælstoffølsom kategori 1 natur, der kun må tilføres 0,2-0,7 kg N/ha/år som atmosfærisk deposition fra nærliggende husdyrbrug.

Vi har konkret en dyreholder ved Halkær Å Helhedsprojekt, der ønsker at afgræsse engene efter gennemførelse af et 513 ha stort lavbundsprojekt. Hvis der opstår rigkær nærmere ejendommen, kan det fx blive umuligt at opføre en stald til slutfødning af kalve, fra de dyr, der afgræsser de naturgenoprettede arealer neden for ejendommen. Det er efter kommunens opfattelse en fejl, at rigkær i husdyrbrug bekendtgørelsen bilag er anført som en kvælstoffølsom naturtype jf. ovenfor.

Med venlig hilsen

Per Egge Rasmussen

Biolog

Vand og Natur

Teknik- og Økonomiforvaltning

Direkte telefon

9966 7109

Mobiltelefon

40243432

E-mail

pra@vesthimmerland.dk

Vesthimmerlands Kommune

Frederik IX's Plads 1

9640 Farsø

Telefon 99667000

www.vesthimmerland.dk

VESTHIMMERLANDS
KOMMUNE

- lyske til det gode og fornyede

[Klik her for at læse mere om, hvordan Vesthimmerlands Kommune behandler dine personoplysninger](#)

Til: Krista Risgaard (krris@mim.dk)
Fra: Betina Stadager Cramer (betb@kolding.dk)
Titel: Høringssvar - Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om beskyttede naturtyper
Sendt: 09-02-2023 19:01

Hej Krista

VOS-Lillebælt har nedenstående bemærkninger.

Høringssvar

Dejligt at få præciseret i bekendtgørelsen, at arealer, der indgår i lavbundsprojekter ikke vil blive omfattet af skærpede krav til ammoniakudledning, hvis der måtte opstå ny natur som fx en mose på arealerne. Det er noget som lodsejerne (særligt dem med husdyrbrug) går meget op i, forståeligt nok, da det jo kan have store konsekvenser for deres udvidelsesmuligheder fremadrettet. Jo flere af disse tvivlsspørgsmål man kan få fjernet jo bedre.

Så derfor har vi følgende spørgsmål/ønske til ændringsbekendtgørelsen:

I høringssvarbekendtgørelsen fjernes en barriere for lavbundsindsatsen – men hvad med vådområdeindsatsen (kvælstof- og fosforfjernelse i forhold til opfyldelse af vandplanerne og som bonus også reducerer CO2 ved at man tager landbrugsjord ud) ?

I vådområdeprojekter er hovedformålet at fjerne kvælstof – kan sådanne områder godt vokse ind i en beskyttelse og dermed at landbrugene skal overholde krav om ammoniakdeposition på disse arealer?

Øvrige projekter (som f.eks. kvælstof- og fosforprojekter) bør nævnes i § 3a stk. 2

Herudover har vi et spørgsmål i forhold til hvad der menes med...

§ 3 a stk. 2 nr. 1) Projektet skal omfatte udtagning af kulstofrige lavbundsjord med mindst 6 pct. Organisk kulstofindhold

- er det så hele projektarealet eller er det nok hvis der blot indgår et mindre areal med over 6 % kulstof?

Ved uddybende spørgsmål er I velkommen til at kontakte mig.

Venlig hilsen

Betina Stadager Cramer

Agronom

—

79 79 74 32

91 17 05 58

betb@kolding.dk

**Kolding
Kommune**

en del af trekantområdet

By- og Udviklingsforvaltningen
Miljø og Erhverv

—

Nytorv 11
6000 Kolding
Kolding.dk

Sammen designer vi livet

[Her kan du læse om kommunens behandling af personoplysninger - klik her](#)

Limfjordsekretariatets høringsvar til høring over udkast til ændring af bekendtgørelse om beskyttede naturtyper (jeres j. nr. 2022-4988)

I forhold til baggrund og formål for ændringen fremgår bl.a. følgende af høringsbrev, dateret 1. februar 2023: *"Bekendtgørelsen følger op på regeringsgrundlaget "Ansvar for Danmark" fra december 2022 og aftalen om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021 mellem Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance og Kristendemokraterne. Bekendtgørelsen fjerner en barriere for lavbundsindsatsen. Bekendtgørelsen betyder, at arealer, der indgår i lavbundsprojekter, ikke vil blive omfattet af skærpede krav til ammoniakudledning, hvis der måtte opstå ny natur som fx en mose på arealerne. Det omfatter ny natur, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det vurderes, at bekendtgørelsen har positive miljømæssige konsekvenser, jf. vedlagte miljøscreening. Bekendtgørelsen suppleres af en konsekvensændring i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, der har været i særskilt høring. Begge bekendtgørelser skal træde i kraft snarest muligt i 2023."*

Generelt bemærkning til ændring af bekendtgørelse

Limfjordssekretariatet bifalder ændringen, idet det bidrager til at fjerne en væsentlig barriere, som vi ofte møder i kontakten med de lodsejere, der frivilligt kan deltage i et vådområdeprojekt. De lodsejere, der har en husdyrproduktion, er ofte bekymrede for, at deres frivillige deltagelse i et vådområdeprojekt vil give negative effekter ved evt. senere ønske om produktionsudvidelse, såfremt ny ammoniakfølsom natur er opstår.

Hidtidige muligheder for at berolige disse lodsejere med, at eks. kvælstofvådområde (kvælstofrenseanlæg) ikke forventes at give betingelser for at ammoniakfølsomnatur kan opstå, kombineret med en bemærkning i husdyrvejledningen, har ikke været tilstrækkeligt. I oplandet til Limfjorden er der projekter, hvor der ikke har kunnet opnås tilstrækkelig opbakning til at gennemføre et vådområde, grundet denne bekymring.

Limfjordssekretariatet opfordrer derfor til fjernelsen af barrieren vedrører vådområder gøres generelt, og ændringen derfor ikke alene omfatter lavbundsindsatsen, men også næringsstofindsatsen (f.eks. kvælstof- og fosforvådområder).

Specifikke bemærkninger til bekendtgørelsen:

"Stk. 2. Undtagelsen i stk. 1 gælder for projekter, der opfylder følgende krav: 1) Projektet skal omfatte udtagning af kulstofrige lavbundsjord med mindst 6 pct. organisk kulstofindhold. 2) Projektet skal etableres efter aftale med en offentlig myndighed eller offentlig forvaltningsenhed. 3) Projektet skal være aftalt fra 1. januar 2014 eller derefter. 4) Projektet skal være tinglyst på arealet".

Ad §3, stk. 2, 1)

Limfjordssekretariatet vurderer, at denne formulering gør administration af bekendtgørelsen unødigt kompliceret, idet diverse krav, herunder kulstofindhold, fastsættes af tilsagn indenfor aktuel ordning.

Ad §3, stk. 2, 2) – 4)

Limfjordssekretariatet foreslår, at punkterne 2-4 formuleres sådan, at det gælder alle våd- og lavbundsområder efter aftale med en offentlig myndighed eller offentlig forvaltningsenhed om udtagning af arealer, og hvor formålet er at begrænse tab af næringsstoffer til vandmiljøet og/eller CO2 udledning.

Såfremt det bliver formuleret, at undtagelsen kræver, at projektet er afsluttet, kunne krav om tinglysning udelades i denne bekendtgørelse så et evt. krav om tinglysning følger af den konkrete ordning eller tilsagn. For så vidt muligt at gøre det enkelt, og undgå ”dobbeltadministration”.

Skulle høringssvaret give anledning til spørgsmål – behov for uddybning – er I meget velkomne til at kontakte Susanne Mortensen, susanne.mortensen@aalborg.dk eller på telefon 25 20 24 04.

Miljøministeriet, Departementet

J. nr. 2022-4988

krris@mim.dk

mipet@mim.dk

København 28.02.2023

Greenpeace hørings svar til ændring af bekendtgørelse om beskyttede naturtyper

Miljøministeriet har den 01. februar 2023 sendt ændring af bekendtgørelse om beskyttede naturtyper i høring. Greenpeace har i den forbindelse følgende bemærkninger:

Indledende bemærkninger

Omkring 10 procent af Danmarks areal er beskyttet gennem naturbeskyttelseslovens § 3. Det er naturtyperne: Søer, moser, ferske enge, strandenge, heder, overdrev og vandløb. Disse naturtyper er beskyttede overalt, hvor de forekommer i Danmark, og der må ikke foretages ændringer i tilstanden af disse.

Ændring af bekendtgørelse om beskyttede naturtyper tilføjer en undtagelsesbestemmelse, §3a, som undtager nyudpegede lavbundsarealer fra at være beskyttet mod ammoniakforurening fra husdyrbrug.

Undtagelse fra tilstandsændringer for ammoniakdeposition

I bekendtgørelse nr. 1067 af 21. august 2018 om beskyttede naturtyper indsættes efter §3:
»§ 3 a. For søer, moser og lignende, heder, strandenge og strandsumpe samt ferske enge og biologiske overdrev, der er dannet på et areal, efter at der på arealet er etableret et projekt, som er omfattet af stk. 2, jf. dog stk. 4, gælder naturbeskyttelseslovens § 3 ikke for tilstandsændringer som følge af ammoniakdeposition fra husdyrbrug.»¹

I baggrundsmaterialet forklares det, at:

"Bekendtgørelsen fjerner en barriere for lavbundsindsatsen. Bekendtgørelsen betyder, at arealer, der indgår i lavbundsprojekter, ikke vil blive omfattet af skærpede krav til ammoniakudledning, hvis der måtte opstå ny natur som fx en mose på arealerne."²

Ændringen betyder, at arealer som udpeges til lavbundsprojekter, og som med tiden f.eks. udvikler beskyttede §3 naturtyper, **ikke** skal være underlagt samme beskyttelse i forhold til ammoniakpåvirkning som anden §3 natur. Dermed vil det være lettere at gennemføre frivillige

¹ Bekendtgørelsesudkast.pdf

² Miljøscreening s. 1

lavbundsprojekter, hvis områderne på sigt ikke udvikler sig til en begrænsende faktor for f.eks. udvidelse af et husdyrbrug:

"Med indførelsen af § 3a lægges op til en model med hjemmel i lov om naturbeskyttelse nr. 1392 af 4.10.2022 (naturbeskyttelsesloven) § 5 stk. 1 og § 6, stk. 1, som undtager arealer i lavbundsprojekter, der måtte udvikle sig til beskyttede naturtyper, fra at blive omfattet af beskyttelse efter samme lovs § 3, for så vidt angår tilstandsændringer som følge af ammoniakdeposition fra husdyrbrug."³

Akut brug for mere beskyttet natur

Greenpeace gør indsigelse mod vedtagelsen af denne undtagelse §3a, fordi der netop er akut brug for at kunne beskytte langt mere natur, end Danmark gør i dag. Vi skal have mere og bedre beskyttet natur i Danmark.

Verdens biodiversitet er i alarmerende tilbagegang. Derfor vedtog verdens lande ved FN's Biodiversitetstopmøde COP15 i Montreal sidste år, et mål om at beskytte mindst 30 procent natur både til lands og på havet. I EU har landene vedtaget en biodiversitetsstrategi om oprettelse af beskyttede naturområder, der dækker mindst 30 procent af EU's land- og havområder, heraf 10 procent strengt beskyttet natur. Danmark er forpligtet til at bidrage til disse mål ved dels at udpege mere beskyttet natur og dels at forbedre beskyttelsen af den natur, der allerede er udpeget.

Udtag af lavbundsarealerne er en oplagt mulighed for at bidrage til opfyldelsen af de nævnte mål, og vi bør derfor ikke på forhånd udelukke muligheden for naturbeskyttelse af den lavbundsjord, der udtages, heller ikke selvom det kan have konsekvenser for frivillige aftaler om udtag af lavbundsgrunde.

Vi vil samtidig benytte lejligheden til at påpege, at de frivillige aftaler med landbruget om udtag af lavbundsgrunde har vist sig ikke at være en realistisk og tilstrækkelig effektiv måde at udtage de nødvendige arealer af lavbundsgrunde frem mod 2030 til at sikre opfyldelse af målet i Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug fra 2021.

Ifølge Landbrugsaftalen fra 2021 skal der være udtaget 100.000 hektar lavbundsgrunde inkl. randarealer i 2030, det svarer til 2,3 % af det samlede danske areal.

Hvis ændringen af bekendtgørelsen implementeres, så kan der ikke ske en fuld §3 beskyttelse af den natur, der måtte opstå på arealerne, hverken nu eller i fremtiden. Man forhindrer altså en oplagt mulighed for at udpege beskyttet natur på landbrugsarealer, som man allerede har vedtaget at udtage. Sker det, vil Danmark, for at bidrage til EU's mål og målet fra COP15, dermed skulle udtage flere arealer andre steder for at genetablere natur. En konsekvens af dette vil være, at et større samlet areal af landbrugsgrunden vil skulle udtages frem mod 2030 for at bidrage til opfyldelsen af målene om 30 procent beskyttet natur heraf 10 procent strengt beskyttet natur på land.

---

³ Miljøscreening s. 1

I forvejen indtager Danmark på europæisk plan en sidsteplads i forhold til at efterleve mål om andel af landarealet, der er beskyttet natur. Det samlede areal med §3-beskyttelse udgør som nævnt kun omkring 10 procent af landarealet, og ifølge Biodiversitetsrådet kan kun 2,3 procent af Danmarks landareal betegnes som reelt beskyttet natur.⁴

Der er derfor brug for, at vi i Danmark på alle tænkelige måder øger vores indsats for naturbeskyttelse for at bidrage til biodiversitetsaftalen fra Montreal og EU's biodiversitetsstrategi for 2030.

At begrænse muligheden for at beskytte lavbundsarealer vil være et benspænd for Danmark i den fremtidige udfordring med at udpege beskyttet natur, mere sammenhængende natur og en udvidelse af natura 2000-områderne.

På den baggrund opfordrer Greenpeace til ikke at vedtage undtagelsesbestemmelsen §3a til Naturbeskyttelsesloven.

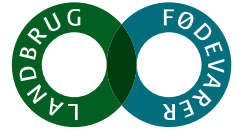
Med venlig hilsen

Helene Meden Hansen
Landbrugspolitisk rådgiver
helene.hansen@greenpeace.org
Mobil: 20 89 67 70

Kristine Modvig Clement
Kampagneleder for landbrug, natur og skov
kristine.clement@greenpeace.org
Mobil: 52 19 12 91

---

⁴ Biodiversitetsrådet (2022) Fra tab til fremgang. Beskyttet natur i Danmark i et internationalt perspektiv. <https://www.biodiversitetsraadet.dk/pdf/2022/11/Biodiversitetetsraadet-2022-Fra-tab-til-fremgang-Beskyttet-natur-i-Danmark-i-et-internationalt-perspektiv-291122.pdf>

Miljøministeriet
Departementet
Vild natur og Biodiversitet
Att.: mipet@mim.dk
krris@mim.dk

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V
T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk
CVR DK 25 52 95 29

Høring over udkast til ændring af bekendtgørelse om beskyttede naturtyper

Landbrug & Fødevarer har fået udkast til ændring af bekendtgørelsen om beskyttede naturtyper i høring med frist den 1. marts 2023 og har følgende bemærkninger:

Overordnede bemærkninger:

Som det fremgår af høringsbrevet, følger bekendtgørelsesændringen op på regeringsgrundlaget "Ansvar for Danmark" og aftalen om grøn omstilling af landbruget af 4. oktober 2021. Formålet med ændringen er at fjerne barrierer for lavbundsindsatsen, således at landmænd, der ønsker at indgå i lavbundsprojekter til gavn for klima, miljø og natur, ikke risikerer at blive omfattet af husdyrlovens specifikke ammoniakkrav.

Landbrug & Fødevarer finder det meget positivt, at man fra politisk hold har tilkendegivet et klart ønske om at minimere barriererne i forhold til lavbundsindsatsen, og at man i forbindelse med landbrugsaftalen har peget på behovet for en modernisering af ammoniakreguleringen, som blandt andet foreslået af Landbrug & Fødevarer og Danmarks Naturfredningsforening.

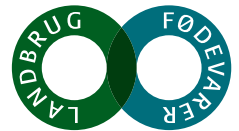
De foreslåede ændringer i naturtypebekendtgørelsen er drøftet i det nedsatte "ammoniakudvalg" med deltagelse af Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening og KL samt Miljøministeriet. På denne baggrund bakker Landbrug & Fødevarer overordnet set op om det udsendte forslag til ændring af bekendtgørelsen, dog suppleret af nedenstående bemærkninger:

Som de tre organisationer også tidligere i forbindelse med ammoniakudvalgets arbejde har tilkendegivet, er der opbakning til den valgte model som en løsning på kort sigt, så man hurtigt kan få reduceret en af barriererne for indsatsen med at udtage lavbundsjord.

Der er dog stadig en række udfordringer i forhold til ammoniakreguleringen og landmændenes incitament til indsats for natur, miljø og klima. På denne baggrund er der et klar ønske om, at aftalekredsen bag "Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug" hurtigst muligt igangsætter fase 2 af ammoniakudvalgets arbejde, således at der kan arbejdes med en mere gennemgribende modernisering af ammoniakreguleringen med det formål at sikre, at reguleringen ikke er en barriere for, at lodsejere indgår i udtagings- og naturprojekter.

I forhold til det konkrete forslag er de tre organisationer enige om, at der især er to udfordringer, som ikke håndteres, og som der bør tages hånd om i en fase 2 af udvalget arbejde. Disse to er:

Udestående i forhold til kategori 1 natur – i forhold til lavbundsarealer

Med den valgte løsning vil der fortsat være en udfordring med, at lavbundsarealer godt kan udvikle en naturtilstand, der betyder, at de omfattes af kategori 1 i husdyrloven (ammoniakfølsom natur i Natura 2000-områderne). Dette betyder, at der fortsat vil være en barriere for lavbundsindsatsen, hvis de konkrete projekter ligger inden for Natura 2000 områderne.

Der er derfor behov for, at der snarest sker en afklaring af, hvilke supplerende tiltag der skal til for at løse denne problemstilling.

Behov for ens regler for alle typer udtagningsprojekter - udeståender i forhold til vådområdeprojekter

I forbindelse med drøftelserne i ammoniakudvalget var de tre organisationer enige om, at der er behov for at side stille lavbundsprojekter og kvælstofvådområdeprojekter i forhold til ammoniakreglerne. Som det er i dag, fremgår det af husdyrvejledningen, at arealer, der indgår i et kvælstofvådområdeprojekt, ikke er eller kan udvikle sig til at være ammoniakfølsomme naturområder. Dette er en central forudsætning for mange lodsejers medvirken i projekterne.

Det kan dog være problematisk, at det kun fremgår en vejledning, da denne har mindre juridisk tyngde end hvis det fremgik af bekendtgørelse. Det vil derfor være hensigtsmæssigt i forbindelse med den planlagte ændring af naturtypebekendtgørelsen at medtage denne bestemmelse, således at kvælstofvådområder sidestilles med lavbundprojekter. Dette vil skabe et mere entydigt og enkelt administrativt grundlag og gøre undtagelsen for kvælstofvådområder mere juridisk holdbar. Samtidig vil det understøtte et mere effektivt og sammenhængende udtagningssetup, hvor de mest egnede arealer bliver brugt til de mest oplagte udtagningsprojekter.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser:

§ 1, vedr, ny § 3a, stk. 1:

Med den nye § 3a indføres en bestemmelse, der minder om, men alligevel på centrale punkter afviger fra Naturtypebekendtgørelsens § 3 om minivådområder, som fastlægger, at minivådområder undtages fra bestemmelserne i Naturbeskyttelseslovens § 3.

Da bestemmelserne i Naturtypebekendtgørelsen § 3 og den nye § 3a minder om hinanden, men alligevel er forskellige i forhold til om arealer omfattes af beskyttelse efter Nbl § 3, er det vigtigt, at der i forbindelse med lavbundsprojekter tydeliggøres overfor lodsejerne, hvad der gælder i deres konkrete projekt.

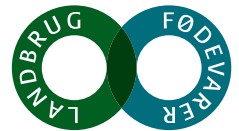
Det bør således kommunikeres klart i dialogen med lodsejer, at arealer i lavbundsprojekter fortsat kan blive omfattet af forbuddet mod tilstandsændringer jf. Nbl. § 3 – dog ikke for så vidt angår tilstandsændringer, som følge af ammoniakdeposition fra husdyrbrug.

§ 1, vedr, ny § 3a, stk. 2:

Bestemmelsen bør udvides til også at omfatte kvælstofvådområder jf. ovenstående bemærkninger.

§ 1, vedr, ny § 4, stk. 1, punkt 1:

Det fremgår at undtagelsen i stk. 1 ikke gælder projekter "som har naturudvikling som hovedformål". Det defineres dog ikke yderligere, hvad der forstås ved et sådant projekt, og hvornår naturforbedring kan siges at være hovedformålet.

Det bør i den forbindelse gøres tydeligt, hvilke typer af projekter, der er tale om med denne undtagelse i stk. 4, således at der ikke efterfølgende kan opstå tvivl om hvorvidt et projekt er omfattet af undtagelsen i stk. 1.

Det er afgørende, at der sikres en ensartet praksis blandt alle myndigheder, så en landmand, der deltager i projekt, som opstillet i § 3a, stk. 2, kan være sikker på, at de potentielle konsekvenser af deltagelsen er afklaret allerede ved indgåelse af aftalen.

Det kan fx overvejes om det er muligt at indlægge et formelt kriterium om at det f.eks. er en forudsætning for at bestemmelsen i stk. 4 finder anvendelse, at det i den tinglyste aftale er angivet, at hovedformålet er naturforbedring,

§ 1, vedr. ny § 4, stk. 1, punkt 2:

Bestemmelsen bør præciseres således:

*Ammoniakfølsomme naturtyper, der er oplistet i bilag 3, pkt. D, i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, hvis naturtyperne er beliggende inden for et Natura 2000-område og er omfattet af udpegningsgrundlaget **for det pågældende område.***

§ 2:

Det lægges op til at bekendtgørelsen træder i kraft snarest muligt efter end høring.

I den forbindelse er det vigtigt at sikre, at der sideløbende sker en ikrafttræden af den reviderede Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, der var i høring med frist den 1. november 2022.

Denne ændring fastlægger, at lavbundsprojekter, der er omfattet af Naturtypebekendtgørelsens § 3a, ikke omfattes af reglerne for kategori 2 og kategori 3 natur – jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2, stk. 1, punkt 2 og 3.

De to bekendtgørelsesændringer vil i fællesskab være med til at imødekomme ønsket om, at ammoniakreglerne i mindre omfang bliver en barriere for landmændenes medvirken til projekter med udtagning af lavbundsarealer, og de bør som sådan træde i kraft samtidig.

Med venlig hilsen

Karen Post Bache
Naturchef

Vand & Natur

M +45 2299 8483
E KPO@lf.dk